

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av gatuhuset på Hunnebergsgatan 5A, 7A & 9A i Linköping, Östergötland

Linderson, Hans

2014

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2014). *Dendrokronologisk analys av gatuhuset på Hunnebergsgatan 5A, 7A & 9A i Linköping, Östergötland*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2014:49). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

25 augusti 2014

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2014:49

Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV GATUHUSEN PÅ
HUNNEBERGSGATAN 5A, 7A & 9A I LINKÖPING, ÖSTERGÖTLAND**

Uppdragsgivare: Göran Tagesson, (Riksantikvarieämbetet UV Öst), Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Område: Östergötland **Prov nr:** 17335-17369 **Antal borrhov:** 39 ur 37 stockar

Dendrokronologiskt objekt: Hunnebergsgatan 5-9 endast gatuhuset har undersökts, botten-
våningarna från portgångarna och trapphusen.

Kommentarer till nedanstående tabell

9A Södra väggen, prov 1-3

Två prover dateras till **vinterhalvåret 1729/30 respektive 1735/36** möjligen har någon årsring skratts bort så att avverkningen har skett något år senare. Väggen bör därför vara uppförd 1736 eller något år senare.

7A Västra huskroppen, södra, västra och norra väggen prov 4-13 och 20-23

Dateras entydigt till **vinterhalvåret 1684/85**

Västra väggens prover uppvisar något bredare felmarginaler.

Norra väggen dateras endast med ett prov, tre prov har en helt annan karaktär, vilket dock inte utesluter samma datering.

7A Östra huskroppen bottenvåningen, prov 14-19

Virket är avverkat för ett enda byggnadstillfälle men under minst tre olika säsonger, Vinterhalvåret 1629/30, juni 1630, vinterhalvåret 1631/32. Eftersom virket inte sitter i tidsordning mellan stockvarven så bör byggnaden vara **uppförd 1632** eller något år senare.

7A Östra huskroppen övre våningen, prov 24-28

Virket är avverkat under minst två säsonger, vinterhalvåret 1780/81 och 1781/82. Byggnadsdelen bör därför vara **färdigställd år 1782** eller något år senare.

I beskrivningen anges stockvarvet från golvet på övre våningsplanet uppskattningsvis skall tio varv läggas till för att nå markytan.

5A Bottenvåningen prov 29-32 samt övre våningen prov 33-36

Det övre planet får två olika dateringar, vinterhalvåret 1781/82 respektive 1782/83. Detta plan bör vara **uppfört 1783** eller något år senare. Det nedre planet kan vara uppfört samtidigt eller upptill tio år tidigare än det övre. Prov 31 är avverkad 1727-1754 och avviker även tillväxtmässigt. Virket i byggnaden är mycket olikartad till sin dendrokronologiska karaktär. Prov 36 är taget ur ett profilerat virke på stockvarv 19 och är avverkad **vinterhalvåret 1607/08** och är rimligen återanvänd.

Virkets proveniens är lokal, min bedömning är att huvuddelen av virket är hämtat någon eller några mil sydöst om Linköping.

Resultat:

Prov nr & hus	Dendro nr:	Prov dokumentation	Trädslag	Antal år; 1 radier om inget annat anges	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)
1 9A	17335	Södra väggen, bv, SÖ knuten, 3:e stockvarvet nerifrån	Tall	76	Sp 34, nära W	1735	V 1735/36 eller några år senare
2 9A	17336	Södra väggen, bv, SÖ knuten, 4:e stockvarvet nerifrån	Tall	28	Sp 25? ej W	Ej datering	
3 9A	17337	Södra vägen, bv, SÖ knuten, 5:e stockvarvet nerifrån	tall	51	Sp 33, W?	1729	V 1729/30 eller några år senare
4 7A	17338	Västra huskroppen, bv, södra väggen, SV knuten, 1:a stockvarvet nerifrån	Tall	143	Sp 69, W	1684	V 1684/85
5 7A	17339	Västra huskroppen, bv, södra väggen, SV knuten, 4:e stockvarvet nerifrån	Tall	72	Sp 47, W	1684	V 1684/85
6 7A	17340	Västra huskroppen, bv, södra väggen, SV knuten, 5:e stockvarvet nerifrån	Tall	89	Sp 60, W	1684	V 1684/85
7 7A	17341	Västra huskroppen, bv, västra väggen , 1:a stockvarvet nerifrån, (södra delen)	Tall	90	Sp 39, W	1683	V 1683/84
8 7A	17342	Västra huskroppen, bv, västra väggen, 1:a stockvarvet nerifrån, (mellersta delen)	Tall	47	Sp 42 ej W	1674	V 1683/84 Samma träd som prov 7
9 7A	17343	Västra huskroppen, bv, västra väggen, 6:e stockvarvet nerifrån, (södra delen)	Tall	130	Sp 60 ej W	1678	1678-1698
10 7A	17344	Västra huskroppen, bv, norra väggen , NV knuten, 2:a stockvarvet nerifrån, (södra delen)	Tall	126	Sp 66 W	1684	V 1684/85
11 7A	17345	Västra huskroppen, bv, norra väggen, NV knuten, 3:e, stockvarvet nerifrån, (södra delen)	Tall	90	Sp 50 W	1684	V 1684/85
12 7A	17346	Västra huskroppen, bv, södra väggen , SÖ knuten, 6:e stockvarvet nerifrån	Tall	60	Sp 39 nära W	1663	1663-1683
13 7A	17347	Västra huskroppen, bv, södra väggen, SÖ knuten, 7:e stockvarvet nerifrån	Tall	141	Sp 74, W	1684	V 1684/85
14 7A	17348	Östra huskroppen, bottenvåningen, västra väggen , 1:a stockvarvet	Tall	107	Sp 61, ej W	Ej datering	-
15 7A	17349	Östra huskroppen, bv, västra väggen, 4:e stockvarvet nerifrån	Gran	48	W	1629	V 1629/30
16 7A	17350	Östra huskroppen, bv, västra väggen, 5:e stockvarvet nerifrån	Gran	56	W?	1631	Efter eller V 163/32

17 7A	17351	Östra huskroppen, bv, västra väggen, 7:e stockvarvet nerifrån	Gran	47	W?	1629	1629-1639
18 7A	17352	Östra huskroppen, bv, västra väggen, 8:e stockvarvet nerifrån	Tall	179	Sp 61, W	1630	V 1630/31
19 7A	17353	Östra huskroppen, bv, västra väggen, 10:e stockvarvet nerifrån	Gran	89+ew	W	1630 ej fullt utbildad	Juni 1631
20 7A	17354	Västra huskroppen, bv, norra väggen , i trappen till öv, 3:e stockvarvet från trappens golv	Tall	83	Sp 54, W	1684	V 1684/85
21 7A	17355	Västra huskroppen, bv, norra väggen, i trappen till öv, 11:e stockvarvet från trappens golv	Tall	47	Sp 44, B	Ej datering	-
22 7A	17356	Västra huskroppen, öv, norra väggen , 13:e stockvarvet från trappens golv	Tall	52	Sp 40 ej W	Ej datering	-
23 7A	17357	Västra huskroppen, öv, norra väggen, 14:e stockvarvet från trappens golv	Gran	59	W	Ej datering	-
24 7A	17358	Östra huskroppen, östra väggen, övre våningen , 6:e stockvarvet från golvet i rum 7A24	Tall	53	Sp 23 ej W	1767	1774-1804
25 7A	17359	Östra huskroppen, östra väggen, öv, 8:e stockvarvet från golvet i rum 7A24	Tall	70(+2)	Sp 45, W eller nära W	1780	1781±1
26 7A	17360	Östra huskroppen, östra väggen, öv, 9:e stockvarvet från golvet i rum 7A24	Tall	119	Sp 51, W	1780	V 1780/81
27 7A	17361	Östra huskroppen, östra väggen, öv, 12:e stockvarvet	Tall	100;2	Sp 50, W	1781	V 1781/82
28 7A	17362	Östra huskroppen, öv, bindbjälken i rum 7A24	Gran	72	B	Ej datering	-
29 5A	17363	Östra väggen, bv , 2:a stockvarvet nerifrån	Tall	72+c 13	Sp 39+13, ej W	1765+ c 13	1773-1783
30 5A	17364	Östra väggen, bv, 3:e stockvarvet nerifrån	Tall	27	Sp? Nära W	Ej datering	-
31 5A	17365	Östra väggen, bv, 8:e stockvarvet nerifrån	Tall	68	Sp 48 ej W	1727	1727-1754
32 5A	17366	Norra väggen, bv , i trappen till öv, 10:e stockvarvet nerifrån trappens golv	Gran	60	W	1782	V 1782/83
33 5A	17367	Norra väggen, öv , 15:e stockvarvet från trappens golv	Gran	62	W	Ej datering	-
34 5A	17368	Norra väggen, öv, 19:e stockvarvet från trappens golv	Gran	74	W	1781	V 1781/82
35 5A	17369, 1	Norra väggen, öv, profilerad stock	Gran	79	W	1607	V 1607/08
36 5A	17369, 2	Norra väggen, öv, profilerad stock, Ö om föreg prov	Gran	84	W	1607	V 1607/08

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendronummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Resultat inom parentes är inte helt säkra uppgifter.

Två prov är tagna i samma stock, proverna 7 och 8 respektive 35 och 36.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se, Tel: 046-2227891

12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891